

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет (Україна)

Вища школа економіко-гуманітарна (Республіка Польща)

Академія техніко-гуманітарна (Республіка Польща)

IBM Canada, м. Торонто (Канада)

Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України", м. Київ (Україна)

Парламент Ізраїлю, м. Єрусалим (Держава Ізраїль)

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут» (Україна)

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

Технічний університет –Варна (Республіка Болгарія)

Університет “Проф. д-р Асен Златаров”, м. Бургас (Республіка Болгарія)

Університет Торонто (Канада)

УО «Вітебський державний технологічний університет» (Республіка Білорусь)

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
імені проф. Балацького О. Ф.
(Суми, 11–12 травня 2016 р.)

У двох томах

Том 1

Суми
Сумський державний університет
2016

України. Київ 2004р., с.59

5. Україна на зовнішньому ринку: жодної стратегії [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://ua.racurs.ua/319-ukrayina-na-zovnishnomu-rynku-jodnoyi-strategiyi>

6. Зовнішня торгівля України [Електронний ресурс] : Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Зовнішня_торгівля_України

Науковий керівник: доц. Лукаш О. А.

ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

доцент **Сабадаш В. В.**, студент гр. Е.м-51 **Гонтар Д. А.**
Сумський державний університет (Україна)

Одним із інструментів збереження економічного потенціалу фірми є процедури злиття й поглинання (*mergers and acquisitions, M&A*). У міжнародному бізнес-середовищі вони є досить поширеними, а в українському M&A поки залишаються досить рідкісним явищем (особливо, якщо оцінювати ринок M&A у грошовому виразі).

Міжнародні угоди M&A за участі транснаціональних корпорацій – це ключовий чинник глобалізації бізнесу. Сьогодні такі угоди – це форма прямих іноземних інвестицій, яка за обсягами залучених коштів значно випереджає інвестиції у нові підприємства (нетто-інвестиції, *«greenfield» investments*).

Найбільшими за обсягами угод M&A у 2015 р. і впливу на світовий ринок можна назвати такі угоди, як купівля компанією Royal Dutch Shell компанії BG Group за 69,8 млрд дол. США, Charter Commun компанію Time Warner Cable за 56,8 млрд дол. США, H.J. Heinz компанію Kraft Foods Group за 53,8 млрд дол. США, та компанія Anthem компанію Signa за 51,9 млрд дол. США. Угоди M&A в Україні не набули широкого використання у практиці корпоративного управління. У разі злиття активи, права та зобов'язання всіх або деяких учасників злиття переходять до правонаступників. Згідно українського законодавства, злиття в Україні можуть здійснюватися двома шляхами: консолідації (при якому дві або більше компаній створюють нову єдину компанію) або приєднання (при якому одна компанія приєднується до іншої компанії, припиняє своє існування, і всі активи, права та зобов'язання передаються існуючій компанії) [1].

Економіко-правові реалії українського бізнес-середовища зазнали суттєвих змін за останні декілька років, через економічну кризу й військової агресії з боку Росії на Сході України (з 2014 р. і дотепер) і тимчасово окупованої території АР Крим. Відбулися серйозні зрушення у структурі й формах українських бізнес-активів, структурі їх власності та корпоративного управління.

Верховна Рада України внесла поправки до Закону України «Про захист економічної конкуренції». Документ передбачає дворівневу модель контролю за концентраціями: перший рівень контролює участь великих українських

компаній, сумарний оборот або сумарна вартість активів в Україні принаймні двох з яких перевищує 4 млн євро, а сукупний оборот або вартість в світі більше ніж 30 млн євро; другий рівень полягає у придбанні іноземними компаніями, світовий оборот яких перевищує 100 млн євро українських підприємств, показник обсягу реалізації яких перевищує еквівалент 8 млн. євро в Україні (вартість активів при цьому не береться до уваги) [2].

Ключові економічні прогнози на 2016 р. для ринків, що розвиваються (до яких відносимо й український ринок): незначне економічне зростання (близько 3,5%), але таке зростання значно нижче потенціалу ринків, що розвиваються; подальше зниження цін і попиту на сировину (особливо, мінеральну, внаслідок уповільнення темпів зростання розвинених економік), яка є основою експорту і національних бюджетів країн, що розвиваються; очікування низької доходності за активами з фіксованим доходом, пов'язані зі зміцненням долару й низькими цінами на сировинні матеріали; тенденція відтоку капіталів з ринків, що розвиваються, продовжиться у 2016 р.; збереження високої інфляції в економіках, що розвиваються (Україна, Білорусь, Росія, Венесуела, Бразилія, країни Африки й Близького Сходу). До знакових угод М&А на українському ринку можна віднести такі: влітку 2015 р. турецька телекомунікаційна компанія «Turkcell» офіційно оголосила про повний викуп акцій Euroasia Telecommunications Holding, якому належить український мобільний оператор «Астеліт», у фінансово-промислової групи «СКМ» (сума угоди склала близько 100 млн дол. США); у липні 2015 р. за 92,1 млн грн американський фонд NCH придбав на аукціоні «Астра Банк» [3].

Стан і перспективи українського ринку М&А має спонукати до інституціональних змін і спрощення процедур М&А, що може підвищити шанси на залучення інвесторів/акціонерів у банківські, енергетичні, ін. активи. Каталізатором процесів можуть стати такі чинники: 1) бажання власників продати активи через неможливість її контролювати внаслідок зміни політичних/владних еліт в країні; 2) готовність інвесторів купувати українські активи, які знаходяться на економічному дні, і брати їх на баланс з урахуванням перспективи подальшого зростання внаслідок нових економічних і політичних змін, а також перспективи виходу на ринки ЄС; 3) здатність економічно стабільних українських компаній отримувати додаткове фінансування й використовувати його в якості бюджету для укладання угод М&А і подальшого нарощування економічного потенціалу. Але не слід очікувати досить швидкої дії згаданих чинників – політична й економічна стабільність стануть реальністю не скоро, а, відповідно, й активізація ринку М&А поки що відкладається як мінімум до кінця 2016 р. – початку 2017 р.

Таким чином, перспективними напрямками науково-методичних і практичних розробок у досліджуваній сфері мають бути подальше удосконалення правових аспектів процедур М&А у відповідність із європейським і світовим досвідом, забезпечення транспарентності механізмів

M&A і підвищення економічної і юридичної культури імплементації процедур M&A у національне бізнес-середовище.

1. Біла Т.Ю. Економічні концепції сутності злиття та поглинання в умовах економіки України [Електронний ресурс] : Режим доступу: http://www.confcontact.com/2008dec/1_bila.php

2. ВР посилює контроль за економічними концентраціями [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://biz.nv.ua/ukr/economics/vr-posilila-kontrol-za-ekonomichnimi-kontsentratsijami-93510.html>

3. Підсумки-2015: ТОП-10 знакових угод року [Електронний ресурс] : Режим доступу: <https://galfinance.info/ekonomika-ta-biznes/2015/12/30/pidsumki-2015-top-10-znakovix-ugod-roku>

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗНАЧЕННЯ

к.е.н., ст. викл. **Салтикова Г.В.**, студент гр. Ф-31 **Сергієнко Ю.В.**
Сумський державний університет (Україна)

З метою забезпечення належного інвестиційного клімату, розвитку соціальної й ринкової інфраструктури розробляються інвестиційні програми.

Враховуючи розрізненість і неповноту ринкових механізмів інвестування, жорсткі ресурсні обмеження, державну політику в даній галузі слід формувати з пріоритетністю точково-обмежених напрямів інвестування, підвищення контролю й управління інвестиційним процесом, за допомогою збільшення комплексності та обґрунтованості певних заходів.

У зв'язку з наявністю різного рівня програм та проектів національного масштабу ускладнюється низка управлінських проблем щодо неоднорідності такої ділянки програмування. Тобто, йдеться про роздробленість видатків держави і складність прояву та прозорості системного ефекту для широкого загалу.

Отже, покладаючись на вищезазначені проблеми та можливі шляхи їх рішення, основними критеріями відбору національних проектів є:

- наявність єдиної, цілісної системи впливу на економіку;
- довготривала реалізація та протяжність досягнутого ефекту;
- орієнтація на удосконалення економічної, соціальної систем тощо, шляхом здійснення певних реформ;
- вагомість та помітність результатів проекту для поліпшення життя населення;
- наявність можливості об'єднання зусиль держави та бізнесу і т.д.

Взагалі, політика реалізації національних проектів була введена у 2010 р. Відповідним органом із управління національними проектами було Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України (Держінвестпроект), створений в травні 2011 р., проте, згідно до п. 2 постанови КМУ від 10.09.2014 № 442 "Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади" урядом прийнято рішення ліквідувати Держінвестпроект, поклавши його функції на Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (Мінекономрозвитку) [1].